

78

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

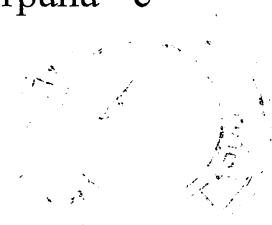
СТАНОВИЩЕ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
СОФИЯ

ПО К.Д.№ 1/2005г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 08.02.2005г. по горепосоченото дело, Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на 48 народни представители за обявяване противоконституционността на Закона за държавния бюджет за 2005г. на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България, със съображения, развити в 5 отделни пункта: за противоконституционност на закона изцяло и евентуално в отделни негови разпоредби: чл.1, ал.2, т.4, в частта за структурни реформи в т.ч. за развитието и образованието и науката; чл.1, ал.2 III, т.1.3; чл.2 и § 16, ал.1 от ПЗР на ЗДБ в частта относно приложение 7 - за изграждане на нова педиатрична университетска болница.

Със същото определение като заинтересована страна е конституиран и Висшия съдебен съвет.

Като се запозна с искането на народните представители, вносителите на искането и определенията на Конституционния съд по образуваното дело, ВСС изразява следното становище:

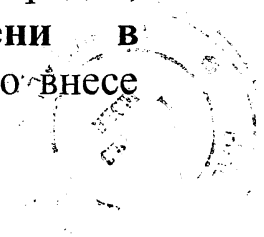
За противоконституционност на разпоредбите на закон са меродавни противоречията между уредбата, която закона и КРБ дават на един и същи въпрос. Такава се установява чрез сравнение на определени признаци, когато е налице един и същи предмет на регулиране от закона и Конституцията. Противоконституционност е налице, и когато Конституцията и закона прикрепват различни правни последици към едни и същи факти. Противоконституционно е и игнорирането на предвидения в Конституцията ред за изготвянето, внасянето и гласуването на проект на закон.

Пред вид изложените хипотези на противоконституционност, ВСС изразява следните съображения за наличието му:

1. Внесеният и изслушан от Народното събрание доклад към законопроекта за държавния бюджет е изготвения / на осн. чл.19 от ЗУДБ / доклад от министъра на финансите, което е в нарушение на чл.22, ал.1 от Закона за устройството на държавния бюджет / ЗУДБ /. Съгласно тази разпоредба, НС събрание изслушва доклад на МС, представен от министъра на финансите и доклад от комисията, отговаряща за бюджета, след което обсъжда проекта на годишния закон за държавния бюджет. Не е представен специално изготвен от МС доклад за пред НС, а там е внесен доклада на министъра на финансите.

Няма доказателства че доклада на министъра на финансите е приет от МС, и на каква база е приет законопроекта за държавния бюджет от МС, т.к. именно доклада на министъра на финансите представлява мотивите и философията на законопроекта.

За разлика от правомощията на МФ, респ. МС – първият от които да изготвя **служебно** проектобюджет на държавните органи **извънредно**, когато те не са представили свой проект в определения срок / чл.17 ал.2 от ЗУДБ /, а втория – МС – да извършва промени по проектобюджетите на други държавни органи, /чл.20 ал.1 от ЗУДБ /, съгл. ал.2 на същата разпоредба, **МС няма правомощия да извършва промени в проектобюджета на съдебната власт и е задължен да го внесе**

във вида, в който му е представен. Всички разпоредби, отнасящи се до **съставянето** / чл. 117 ал.3 от КРБ, чл.196 ал.3 от ЗСВ /, **съдържанието** / чл.4, ал.1 и чл.8, ал.2 от ЗУДБ, чл.196 ал.1 от ЗСВ, **приемането** / чл.8 ал.1 от ЗУДБ, чл.196 ал.2 от ЗСВ /, **администрирането** /чл.6, ал.1 от ЗУДБ и чл.196 ал.ал.3 и 6 от ЗСВ/ , **разпределянето** / чл.196, ал.5 от ЗСВ /, **използването на резерва** / чл.11, ал.4 от ЗУДБ / и **извършването на промени** в рамките на утвърдения със ЗДБ за съответната календарна година бюджет на съдебната власт, се осъществяват самостоятелно от ВСС / като първостепенен разпоредител

Нарушена е процедурата по консолидиране на проектобюджета на съдебната власт в проекта на държавен бюджет, представен от МС на НС.

Нарушен е цялостния законодателен процес – от сезирането на НС със законопроекта до неговото окончателно приемане.

Нарушени са материалноправни разпоредби на КРБ, ЗСВ, ЗУДБ и тълкувателните решения на КС, гарантиращи независимостта на властите, включително и чрез тяхната финансова самостоятелност. Нарушен е чл.10 от ЗУДБ, предвиждащ “определянето и предоставянето на необходимите парични средства за изпълнение на държавните функции и задачи при спазване на принципите за законосъобразност, целесъобразност, икономичност и публичност.

2. Налице са многобройни и съществени различия между показателите, в доклада на министъра на финансите и тези включени в законопроекта за държавния бюджет, **приет от Министерския съвет и изпратен в Народното събрание** – от една страна, и с тези на проекта на съдебната власт - от друга страна. Това се отнася и до макроикономическите параметри на бюджета в останалите раздели на законопроекта : “Приходи”, “Разходи”, “Дефицит”.

Във внесенят от МС в НС проект на държавен бюджет е включен проект на МС за съд.власт с разчетите на МФ, обвързани с разходната норма на държавния бюджет, което е грубо нарушение на методиката за изготвяне на проекта на държавен бюджет и на независимостта на съдебната власт и би довело до невъзможност за осъществяване на вменената на ВСС от КБР правораздавателна дейност и до невъзможност за правилно

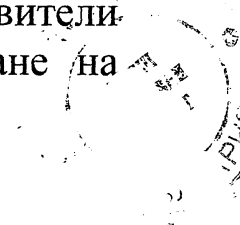
изпълнение на бюджета на съд.власт, **поради различните показатели и норми**, които са заложи от МС и от ВСС в двата проекта. Тяхното съпоставяне с оглед консолидирането на проектобюджета на съдебната власт в този на държавния бюджет и формирането на становище на МС по него изисква най-малкото да бъдат обсъдени разчетите на ВСС при анализа на основните макроикономически показатели / данъци, дефицит и т.н /, вместо да се предложи един проект / на МФ, приет с Решение № 850/27.10.2004г. на МС /, представляващ сбор от цифри, дописващи едно предварително и неточно зададено уравнение.

Независимо от липсата на задължение за внасяне на предварителен проект в МФ / разпоредбата на чл.196 от по-късно влезият в сила ЗИДЗСВ дерогира чл.16 ал.1 от ЗУДБ за внасяне на проектобюджета на съд.власт най-напред в МФ /, през цялата година ВСС е представял на МФ всички необходими с оглед определянето на общите параметри на държавния проект разчети и показатели. В този аспект държавният бюджет, внесен от МС не осигури ресурс за изпълнението на правомощия по влезли в сила нормативни актове.

Вменените съгл.чл.87, ал.2 от Конституцията правомощия на МС по изготвяне и внасяне в НС на законопроекта на държавния бюджет са правомощия по съставяне, разглеждане, коригиране, и консолидиране на отделните проектобюджети в проекта за държавен бюджет именно от МС, но не и на проектобюджета на съдебната власт, по който МС може да изрази само становище / чл.20 от ЗУДБ / .

3. Процедурата по гласуването и приемането на проектозакона е опорочена, тъй като на първо четене е допуснато паралелно обсъждане на становището на Министерския съвет по бюджета на съдебната власт, с подготвения от ВСС проект на бюджет на съдебната власт, вместо да се поддържа или отхвърля само проекта на бюджет на съдебната власт. Независимо от варианта на гласуване на първо четене от страна на законодателния орган, процедурата по гласуване и приемане на законопроекта е нарушена.

4. При обсъжданията на законопроекта в комисиите на Народното събрание, част от народните представители многократно са изразявали становище и апел за спазване на

процедурата по подготовка и внасяне на проекта за бюджет на съдебната власт в МС – предшествувано от предварителни разговори и размяна на данни и показатели с министъра на финансите преди внасянето на проекта и поставянето на изискванията направо пред Народното събрание.

Въпреки това, чл.чл.1 и 2 от законопроекта, които не са гласувани на първо и второ четене, са окончателно приети със законопроекта за държавния бюджет.

Конституцията на РБ в глава шеста “Съдебна власт” още с първата си разпоредба на чл.117 прогласява основните принципи на съдебната власт. Нейната независимост е закрепена и в много други разпоредби на ЗУДБ и на основния съдебен закон – ЗСВ и потвърдена с множество решения на КС. В своята организационна цялост съдебната власт е на издръжка на държавния бюджет, поради което нейния бюджет се включва в проекта на държавния и не може да се внася направо в НС.

В този смисъл са и решения на КС по кд.№№ 30/1991г, 19/1993г, 13/1995г., 18/1996г. и 6/2001г., с които се дава задължително тълкуване на чл.117 ал.3 от КРБ, като се развива конституционната идея за бюджетната самостоятелност на третата власт по начин, гарантиращ нейната независимост. Всички тези решения преповтарят тезата, че бюджетът на РБ трябва да осигурява средства за функциониране на конституционно установените държавни институции, като се държи сметка за разделението на властите и правомощията им.

Години наред Европейската комисия констатира, че бюджетът на съдебната власт и структурата на разходите са много малки. Защото нито е нормално, нито е възможно една функционална система да работи при структура на разходите над 70% за заплати и осигурителни плащания, след като заема над 200 сгради в страната, за разлика от доста други ведомства. Съвсем обективно и показателно е предложението на Европейската комисия, че разходите за съд.система трябва да бъдат определяни като процент от brutния вътрешен продукт на страната, който сега в ЗДБ се определя на около 1,5%, а следва да бъде осигурявана размер на 4,5% с оглед нуждите на Стратегията за реформа на съдебната система и в съответствие с международните стандарти.

което компетентните органи неизвестно защо непрекъснато избягват. Сравнителният анализ с европейските икономики, вкл. и тези в преход, сочи, че по този показател съдебната система години наред е пренебрегвана.

На основание гореизложеното, УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ, моля да прогласите за противоконституционен Закона за държавния бюджет.

